

30. OBLJETNICA INSTITUTA ZA MEDICINSKA ISTRAŽIVANJA I MEDICINU RADA U ZAGREBU

Godine 1978. navršilo se 30 godina od osnivanja Instituta za medicinska istraživanja i medicinu rada. U povodu toga je 27. XII 1978. upriličena svečanost koja je započela svečanim otvaranjem novoizgrađenog Kliničkog odjela Instituta u sklopu Kliničke bolnice za plućne bolesti na Jordanovcu. Nakon toga u prostorijama Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti — osnivača Instituta — održana je svečana sjednica kolektiva Instituta.

Sjednicu je otvorio prof. dr Marko Šarić, direktor Instituta. Pošto je pozdravio prisutne predstavnike Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Sveučilišta u Zagrebu, organa za znanstveni rad u republici, društveno-političkih organizacija Zagreba i znanstvenih instituta, te bivše suradnike Instituta, M. Šarić je održao prigodni govor u kojem je rekao:

Na današnji dan 1947. godine na prijedlog tadašnjeg predsjednika JAZU A. Stampara donijeta je odluka, objavljena na svečanoj sjednici JAZU, o osnivanju Instituta za higijenu rada.

Pripreme za početak rada Instituta izvršene su u 1948. godini — pa se to uzima i kao godina osnivanja. Rad je faktički započeo početkom 1949. godine s pet jedinica: Psihofiziologija rada — voditelj Z. Bujas, Patologija rada — voditelj pok. M. Fleischhacker, Analitika biološkog materijala — voditelj I. Ruždić, Industrijska toksikologija — voditelj B. Kesić — ujedno prvi direktor Instituta (do 1959), Fizička i kemijska istraživanja u radnoj okolini — voditelj V. Vouk (direktor od 1959. do 1964).

U okviru tih jedinica Institut je izvršavao zadatke koji su mu bili povjereni pri osnivanju: da sa stanovišta zaštite zdravlja radnika prati potrebe industrije i privrede u razvoju.

Kasnije se djelatnost Instituta proširila na širu okolinu i neka granična istraživanja na području fiziologije, biofizike, biokemije i radiobiologije te radiološke zaštite, pa mu je 1959. promijenjeno ime u Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada.

O radu Instituta pisano je u više navrata — opširno prilikom 20. godišnjice, a sada u povodu 30. obljetnice izdana je posebna publikacija s de-

taljnim prikazom rada u posljednjih deset godina i popisom objavljenih radova u tom razdoblju.

Jedno od područja na kojem su se trajno provodila istraživanja jesu metali. Radilo se na analitici metala, kemijskim i fizikalnim svojstvima i toksikologiji metala. Tome treba dodati studije mineralnog metabolizma. U prijašnjim godinama toksičnost metala istraživala se pretežno s gledišta profesionalnih bolesti a u kasnijim fazama s aspekta učinka na zdravlje ukupnog stanovništva (olovo, živa, mangan, kadmij).

U vrijeme kad se započelo širom primjenom nuklearne energije Institut je proširio područje svojih istraživanja na metabolizam nekih fizičkih produkata s aspekta interne kontaminacije i dekontaminacije. Institut je započeo i s istraživanjima metabolizma kalcija s naročitim osvrtom na osteoporozu, a u posljednje vrijeme radi se i na problemima metabolizma nekih esencijalnih elemenata (cink).

Istraživanje toksikologije pesticida započeto je praktički u vrijeme osnivanja Instituta, i to na pesticidima skupine antikolinesteraza. Ti su pesticidi i danas predmet istraživanja. Posljednjih nekoliko godina istraživanja su proširena na dvije daljnje skupine pesticida — klorirane ugljikovodike i piretroide. Djelovanje pesticida istražuje se na ljudima, na životinjama i na molekularnom nivou (interakcija s enzimima). Osim toga se razrađuju analitičke metode koje se primjenjuju za određivanje tragova pesticida i produkata njihove razgradnje u biosferi.

Rad na području istraživanja profesionalnih bolesti i klinike otrovanja započeo je također vrlo rano — najprije u djelatnosti Dispanzera za profesionalne bolesti koji je bio najprije smješten u bolnici »O. Novosel« a od 1953. u bolnici za unutarnje bolesti na Rebru. Otvaranjem specijaliziranog kliničkog odjela je prvi put u našoj zemlji postalo moguće da se u hospitaliziranih bolesnika provode i istraživanja na području profesionalnih bolesti odnosno kliničke toksikologije. Djelatnost je bila u početku u prvom redu usmjerena na proučavanje otrovanja teškim metalima, posebice rane dijagnostike tih otrovanja. Predmet istraživanja bili su hematološki, nefrološki a kasnije i neurološki aspekti otrovanja olovom, terapija otrovanja olovom s EDTA, zatim otrovanja pojedinim organskim otapalima, bolest »tvrđog metala«, azbestoza, sideroza, ekstrinzička alergija, stvaranje patoloških krvnih pigmenata itd.

Danas ujutro nakon priprema i gradnje, koja je trajala više od dvije godine, uz pomoć Zajednice mirovinskog i invalidskog osiguranja i Izvršnog vijeća Sabora — otvoren je u sklopu Kliničke bolnice za plućne bolesti i tuberkulozu na Jordanovcu novi klinički odjel Instituta u okviru kojeg će djelovati i klinički odjel za profesionalne bolesti i otrovanja.

Istraživanja na području psihofiziologije rada započela su u vrijeme kad je osnovan Institut. U početku su bila usmjerena na testiranje i procjenu umora, mehanizam umora, efikasnost različitih oblika odmora, učinak psiholoških, fizioloških i farmakoloških stimulatora na radnu sposobnost, elektrofiziološke studije, psihofiziološka istraživanja organa

osjeta te motivacije i radne aktivnosti. U posljednjih deset godina postepeno se prešlo od istraživanja pretežno tjelesnog rada na ispitivanje mentalne i psihomotorne uspješnosti.

Prateći pojave u morbiditetu radnika, uzroke izostanaka s posla zbog bolesti te strukturu invalidnosti, u Institutu se već niz godina proučavaju određeni problemi kroničnih degenerativnih bolesti, koje su značajno zastupane u stanovništvu, zauzimaju sve značajnije mjesto i u invalidnosti radnika a vrlo su čest uzrok i privremene nesposobnosti za rad.

U prvo vrijeme težište je bilo na unapređivanju metoda za proučavanje morbiditeta radnika, zatim mogućnosti rane dijagnostike tih bolesti u našim uvjetima, odnosno na otkrivanju izv. faktora rizika povezanom s njihovim razvojem i pojavom. U nastavku, primjenom suvremenih epidemioloških metoda proučavana je učestalost nekih bolesti iz ove skupine u pojedinim segmentima radničke populacije a kasnije i u općem stanovništvu. Najveći dio provedenih istraživanja odnosi se na proučavanje kronične nespecifične bolesti pluća. Istraživana je i arterijska hipertenzija, koronarna bolest srca, a proučavana je i opća učestalost kroničnih bolesti u stanovništvu. Radilo se i na utvrđivanju što objektivnijih kriterija za ocjenu invalidnosti i preostale radne sposobnosti, za što su upotrijebljene studije o kroničnim bolestima, ali i posebno provedena istraživanja u skupinama invalida.

Dio epidemioloških istraživanja odnosio se na neke specifične probleme nacionalne patologije, odnosno patologije rada u vezi s ekspozicijom različitim toksičkim agensima pa je proučavana balkanska endemska nefropatija sa stanovišta ekspozicije prirodnim toksinima (okratoksin A), zatim učinci olova i mangana na zdravlje stanovništva u području kontaminiranom emisijama talionice olova odnosno tvornice ferolegura, incidencija malignih tumora u ekspoziciji vinil kloridu, učinci prolongirane i akutne izloženosti fluoru.

Dio radova odnosi se na pojedine probleme primijenjene fiziologije, te studije na području medicine školske i profesionalne orijentacije.

U posljednjih nekoliko godina iniciran je rad na području antropologije. Istraživanja su bila usmjerena problemima ekologije čovjeka preko studija morfoloških i fizioloških kontinuiranih svojstava. Rad je obuhvatio i proučavanje svojstva digitopalmarnih dermatoglifa kao pokazatelja razvojnih poremećaja, te varijabli kojima se može procijeniti skupina tzv. visokog rizika za pojedine bolesti.

Preostaje još da se nešto kaže o istraživanjima onečišćenja atmosfere i na području radiološke zaštite.

U početku rada Instituta onečišćenje zraka proučavalo se samo u atmosferi radnih prostorija i radilišta a obuhvaćena su bila metodološka i terenska istraživanja. Oko 1960. godine područje istraživanja je prošireno i na atmosferu gradskih i seoskih naselja, a u posljednjih deset godina proučavano je i biološko značenje onečišćenja zraka s naročitim naglaskom na realnu ocjenu ukupne izloženosti promatranih osoba ili

skupina ljudi nekom onečišćenju u zraku. Metodološka istraživanja su kontinuirano nastavljena, jer je to temelj pouzdanoj ocjeni izloženosti. Uz to je započelo praćenje kretanja koncentracije osnovnih onečišćenja u prostoru i vremenu, te faktora koji na to utječu u gradskim i industrijskim područjima. Posljednjih godina ova su mjerenja proširena sa svrhom da se bolje upozna ponašanje, a i eventualne transformacije štetnih tvari za vrijeme dok se nalaze u atmosferi.

Istraživanja utjecaja zračenja na okolinu započeta su 1956. ispitivanjem djelovanja UV zračenja na kulture stanica. Idućih je godina proširen program na kontrolu X-zračenja iz jačih izvora i kontrolu radioaktivne kontaminacije okoliša.

Treba spomenuti i opsežan stručni rad koji Institut obavlja posebno na području dozimetrije zračenja (osoba i izvora zračenja), zatim kontrole radioaktivnosti u biosferi, ocjeni ekološke podobnosti investicija u industrijske objekte, zdravstvenoj kontroli različitih skupina radnika profesionalno izloženih pojedinim štetnostima i sl.

U razdoblju od 1968. do 1977. godine suradnici Instituta objavili su 521 znanstveni rad i saopćenje, zatim 178 stručnih radova i ostalih publikacija, te na 266 znanstvenih i stručnih kongresa i sastanaka prikazali 449 saopćenja. S onim što je objavljeno u prethodnom razdoblju to ukupno čini 971 znanstveni rad i saopćenje, 668 stručnih radova, prikaza i drugih publikacija i 718 kongresnih saopćenja u 30 godina postojanja.

U toku svog znanstveno-stručnog rada Institut je razvio vrlo blisku suradnju s više ustanova i institucija u zemlji i inozemstvu. U okviru toga treba posebno spomenuti projekte na kojima je Institut radio u vezi s Američkim nacionalnim institutom za sigurnost na radu i medicinu rada, Agencijom za zaštitu okoline SAD i Svjetskom zdravstvenom organizacijom.

Znanstvena djelatnost Instituta obuhvaćena je sada pretežno u okviru projekta »Utjecaj faktora okoline na zdravlje« koji ima 28 tema a ugovoren je sa SIZ-V, ali radi se i na drugim istraživanjima za potrebe društveno-političkih zajednica, Jugoslavenske armije, pojedinih industrija, itd.

Samo u prvih devet godina svog postojanja (do 1957) Institut se financirao iz budžeta u okviru JAZU. Već od 1957. godine ostvaruje i druge prihoda Institut je kroz to vrijeme ostvarivao iz drugih izvora. U toku ponori rad SRH Akademija je prestala sufinancirati Institut i tu je obvezu preuzeo Republički savjet za naučni rad. Međutim, najveći dio svojih prihoda Institut je kroz to vrijeme ostvario iz drugih izvora. U toku posljednjih pet godina putem Republičkog fonda za naučni rad SRH odnosno RIZ za znanstveni rad Institut je ostvarivao 20—51% svojih prihoda (1978—58,3%) a ostalo iz drugih izvora.

Institutski suradnici aktivno su uključeni i u nastavu — prvenstveno u održavanju kolegija u poslijediplomskoj, ali i u dodiplomskoj nastavi. U sporazumu s JAZU Sveučilište je 1970. godine postalo suosnivač Instituta. Institut je sada član Sveučilišta u Zagrebu.

U Institutu je do sada izrađeno 13 diplomskih radova, 54 magisterija i 38 doktorskih disertacija. U proteklih 10 godina 40 suradnika Instituta bilo je kraće ili duže vrijeme na usavršavanju u drugim ustanovama — pretežno u inozemstvu.

Institut je u više navrata bio organizator ili domaćin nacionalnih i međunarodnih znanstveno-stručnih skupova. U posljednjih deset godina održano je 14 takvih skupova. Treba posebno spomenuti da je ove godine Institut prema zadatku koji mu je povjerio Organizacijski odbor proveo vrlo uspješno stručno-tehničku organizaciju XIX međunarodnog kongresa medicine rada koji je održan u Dubrovniku od 25. do 30. IX i na kojem je bilo 1619 sudionika iz 52 zemlje a održana su 624 referata i saopćenja.

Za dva područja — toksikologija pesticida i onečišćenje zraka Institut je suradna ustanova SZO, a šest suradnika Instituta imenovano je ekspertima u nacionalnim i međunarodnim komisijama i organizacijama. Nekoliko suradnika obavljalo je ili obavlja odgovorne funkcije u stručnim udruženjima ili su članovi tih udruženja, kao i u organima zdravstva i organima za znanstveni rad.

Institut već 29 godina izdaje časopis »Arhiv za higijenu rada i toksikologiju«. Suizdavač je časopisa »Collegium Antropologicum« pokrenutog 1977. godine.

Za svoj rad tokom 30 godina Institut je dobio više priznanja. U povodu proslave 20. godišnjice predsjednik Tito odlikovao je Institut Ordenom zasluga za narod II reda, a 17 suradnika dobilo je također odlikovanje. Godine 1969. Skupština grada Zagreba dodijelila je Institutu Nagradu grada Zagreba. Tri suradnika Instituta dobila su do sada republičku nagradu »R. Bošković« za dostignuća na području prirodnih znanosti, jedan je dobio Nagradu grada Zagreba, jedan je izabran za izvanrednog člana JAZU, a dvoje za članove suradnike.

Uoči ove obljetnice Institut ima ukupno 165 suradnika, od toga 72 s fakultetskom spremom, 53 tehnička i 40 ostalih suradnika. 31 suradnik ima doktorat znanosti, 18 magisterij, a 9 se habilitiralo pa imaju zvanje sveučilišnih nastavnika.

Institut je organiziran kao jedinstvena organizacija udruženog rada.

Proslava 30. obljetnice prilika je ne samo da se rezimira dosadašnji rad i djelatnost Instituta. To je i povod da se u okviru društveno-ekonomskih kretanja i potreba na području na kojem Institut djeluje razmotre buduća usmjerenja i zadaci. Rad na tome u Institutu je već započeo i intenzivirat će se iduće godine.

Vjerujemo da će i u razdoblju koje je pred nama Institut s uspjehom izvršavati svoje zadatke i opravdati svoje postojanje. Pored onih koji su utirali putove pri organiziranju i u dosadašnjem razvoju i radu Instituta — generacija mladih istraživača koji su se formirali i koji se formiraju — odigrat će pritom nesumnjivo istaknutu ulogu.

Nakon toga skup je pozdravio akademik Drago Ikić, tajnik Razreda za medicinske znanosti JAZU, koji je rekao:

Koligice i kolege, drugarice i drugovi,

Osobita mi je čast i veliko zadovoljstvo što mogu ispred Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti pozdraviti goste i trudbenike Instituta za medicinska istraživanja i medicinu rada i čestitati 30. obljetnicu osnutka Instituta.

Ovaj Institut osnovala je Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti na prijedlog svojega predsjednika akademika Andrije Stampara prije 30 godina.

Poslije oslobođenja zemlje i pobjede narodne revolucije, u našem ekonomskom razvoju težište je stavljeno na brzu industrijalizaciju. Jugoslavija je započela svoj prijelaz iz zaostale agrarne u naprednu industrijsku zemlju.

S tim u vezi pristupilo se podizanju novih velikih industrijskih poduzeća. Intenzivirana je eksploatacija rudnog blaga, počela se razvijati teška industrija, kemijska industrija i druge grane industrije koje su prije rata bile nerazvijene ili ih uopće nismo imali. S novim tehnološkim procesima pridošle su i nove opasnosti po zdravlje radnika. Značajna migracija pučanstva iz sela u gradove i industrijska središta stvorila je niz problema, prilagođivanja ljudi pridošlih sa sela na izmijenjene uvjete rada i života u novoj sredini .

Ocjenjujući pravi karakter i svu širinu tih procesa, koji su odmah nakon rata bili tek u začetku, i polazeći, s druge strane, od pretpostavke »da se pitanja zaštite zdravlja radnika mogu uspješno rješavati samo ako se obrađuju znanstveno«, akademik Andrija Štampar, tadašnji predsjednik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, odlučio je da predloži osnivanje Instituta za higijenu rada. Zaključak o osnivanju Instituta objavljen je na svečanoj sjednici JAZU 27. prosinca 1947. godine.

Ovaj je institut zamišljen kao središnja ustanova za obrađivanje svih relevantnih znanstvenih i naučnih pitanja u vezi s industrijskom higijenom, tehničkom zaštitom rada, psihofiziologijom rada i profesionalnim bolestima, kao koncentraciona i koordinaciona ustanova za niz tijela koja se već bave aktualnom problematikom iz medicine rada.

U tom je smislu preuzet od GNO-a u Zagrebu jedan dio Zavoda za zaštitnu tehniku. Od Ministarstva rada preuzet je Zavod za psihologiju i fiziologiju rada, od Komiteta za zaštitu narodnog zdravlja FNRJ Centar za medicinu rada zajedno s ambulantom za profesionalne bolesti i s kliničko-kemijskim laboratorijem. Događena je i popunjena opremom zgrada Instituta na Ksaverskoj cesti.

Stvorena je široka i realna osnovica za stručnu i znanstvenu obradu raznih vrlo akutnih pitanja, kojima se bez ove institucije nije moglo ni pristupiti.

Uspirkos teškoćama, u punom radu oko obnove zemlje poslije rata, JAZU je nastojala da se Institut za medicinu rada razvije u ustanovu od sasvim posebnog značenja za našu zemlju.

Akademija je bila svjesna velike odgovornosti koju je preuzela na sebe osnivanjem ovog instituta, ali je smatrala da je on potreban pri obnovi i industrijalizaciji naše zemlje, u kojoj je JAZU željela svim svojim silama da sudjeluje i da je pomaže.

Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti oduvijek je preko svojega razreda za medicinu, a i prije njegova osnivanja, posvećivala osobitu pažnju zdravstvenim problemima, što i osnivanje Instituta jasno dokazuje, Instituta čije je područje rada naročito značajno za medicinsku znanost, zdravlje čovjeka i napredak naroda.

Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti je deset godina potpuno financirala ovu svoju ustanovu, prvu ustanovu ovakva tipa u našoj zemlji.

Od 1957. do 1971. JAZU je djelomično financirala Institut, a od 1971. godine, sporazumom između JAZU i Republičkog zavoda za naučni rad SRH, tu je obvezu preuzeo Republički savjet za naučni rad.

Od prvog dana ovaj institut je znao svoj znanstveni rad i aktivnost povezati s naglom i brzom industrijalizacijom zemlje.

Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti danas s ponosom gleda na dostignuća Instituta iznesena u izvještaju direktora Instituta profesora Marka Šarića, Instituta koji je danas jedna od najistaknutijih znanstvenih institucija naše zemlje, svuda poznata i visoko cijenjena u svijetu.

Za svoj uspješan i neumoran rad trudbenici Instituta dobili su mnogobrojna javna priznanja i visoka odlikovanja.

JAZU visoko cijeni djela i dostignuća članova radnog kolektiva Instituta i ističe njihove velike zasluge postignute provođenjem istraživanja u svojim znanstvenim jedinicama, povezujući se sa znanstvenim ustanovama u zemlji i svijetu i organizirajući znanstvene skupove. Sastav radnog kolektiva Instituta, znanje i aktivnost trudbenika Instituta, garancija su za adekvatno rješavanje problema koji stoje pred Institutom, garancija su sigurne i uspješne aktivnosti Instituta u budućnosti.

Institut je imao sreću da su ga u protekla tri desetljeća vodili izvanredni znanstveni radnici: akademik Branko Kesić, profesor Veljko Vouk, profesor Marko Šarić, koji su svojim neumornim radom i zalaganjem pridonijeli uspješnu razvitku Instituta.

Želeći radnom kolektivu Instituta u ime JAZU najveći uspjeh u radu u budućnosti, čestitam još jednom 30. obljetnicu osnivanja.

U ime Zagrebačkog sveučilišta skupu se obratio rektor, akademik Drago Grdenić ovim riječima:

Drago mi je što mogu pozdraviti ovaj svečani skup u ime Sveučilišta u Zagrebu i zahvaljujem se na pozivu da sudjelujem na proslavi 30-godišnjice Instituta. Institut je mlađi samo nekoliko godina od SFRJ, pa je tako rastao zajedno s njome kao dio njenog razvoja na naučnom polju. Generacije današnjih šezdesetogodišnjaka s puno idealizma uložile su ogromne napore da izgrade i podignu našu zemlju koja je u svemu bila vrlo zaostala, a pogotovo u nauci, gdje je raskorak između nas i razvijenih zemalja bio ogroman. Desetak godina kasnije i Sveučilište je dobilo mogućnost da sudjeluje u razvoju nauke, ali ga je Institut i dalje na svom području najbolje zastupao i dostojno predstavljao. To želim posebno naglasiti jer je Institut već dugo član Sveučilišta. Institut je njegovao i osnovne discipline da bi se mogao baviti primjenom zbog koje je osnovan. Zato je i imao uspjeha u istraživanjima usmjerenim neposrednoj primjeni i koristi u praksi. Ovakve su svečanosti dobre jer daju priliku da ocijenimo koliko smo učinili i dokle smo došli, a Institut pokazuje da se svojim rezultatima može ravnopravno nositi s takvim ustanovama u svijetu. On pridonosi ugledu naše zemlje u inozemstvu, što je opet obveza koju može ispuniti, prije svega odgojem dobrih mladih stručnjaka, koji će nastaviti tamo gdje naša generacija prestaje. Institutu treba čestitati na ovakvom uspjehu i zaželjeti mu i dalje uspješan rad u budućnosti.

Nakon toga govorio je prof. dr Uroš Peruško, predsjednik Republičkog savjeta za naučni rad, koji je između ostalog rekao:

Zadovoljstvo mi je što kolektivu Instituta mogu čestitati ovu obljetnicu, koja je značajnija od mnogih drugih, jer je Institut nikao u ovoj socijalističkoj zajednici. Institut se u proteklih 30 godina razvio u vrlo značajnu znanstvenu ustanovu. Jedan od razloga za uspješan rad Instituta je i dobro definiran smjer rada. Problematika kojom se Institut bavi danas je još značajnija nego ranije, jer nastojimo u društvu napraviti velik skok naprijed i priključiti se razvijenim zemljama. Put kojim je Institut išao nesumnjivo je pravilan. To pokazuju i ostvareni rezultati, ugled koji je ova ustanova stekla u zemlji i svijetu, publicirani radovi, itd.

Svojim dosadašnjim djelovanjem Institut je dao vrijedan doprinos razvoju znanstvenih istraživanja u nas. Pružio je i konkretnu pomoć u rješavanju aktivnih problema profesionalne patologije i specifičnih pitanja zaštite zdravlja naših radnika. Značajna je i djelatnost Instituta u istraživačkom i praktičnom radu na području zdravstvene ekologije.

Uvjeren sam da će ova proslava biti novi poticaj kolektivu Instituta da s još većim uspjehom nastavi svoju aktivnost u razdoblju koje je pred nama.

U ime Republičke zajednice za znanstveni rad govorio je predsjednik Skupštine zajednice, mr. Jozo Anušić, koji je rekao:

Drugarice i drugovi,

dopustite mi da u ime RZZR prenesem čestitke IMI-u u povodu ove značajne godišnjice i da radnim ljudima ovog kolektiva zaželim još veće uspjehe u njihovu radu u slijedećem razdoblju.

U uvodnom izlaganju direktora Instituta čuli smo kakvo značenje u našoj republici ima ova znanstvena institucija naročito u izučavanju utjecaja faktora okoline na zdravlje čovjeka. S razvojem suvremene tehnologije ovi problemi postaju svakim danom sve aktualniji.

Rezultati rada stručnjaka IMI-a nisu poznati samo u našoj zemlji nego i u svijetu dajući time određeni doprinos svjetskoj znanosti uopće u borbi za bolje životne uvjete u sredini u kojoj živimo i djelujemo.

IMI kao znanstvena institucija zauzima značajno mjesto i u samoupravnom dogovaranju o programima rada u oblasti zdravstva putem SIZ-a za znanstveni rad. Tako se putem SIZ-ova za znanost odvija značajan dio istraživačkog rada IMI-a. Na programu istraživanja u okviru projekta »Utjecaj faktora okoline na zdravlje« angažirana je većina znanstvenih radnika IMI-a, a sredstva koja se za tu svrhu izdvajaju čine u 1978. godini oko 60% ukupnog prihoda Instituta.

I međunarodna suradnja Instituta odvija se dijelom posredstvom SIZ-ova za znanost a prije je to bilo putem Republičkog fonda za naučni rad.

Veoma je važna činjenica da se rezultati istraživanja učine dostupnim svakom radnom čovjeku, a to znači da ih je potrebno redovito objavljivati u stručnoj i znanstvenoj literaturi. Mislim da su to stručnjaci IMI-a do sada redovito činili a vjerujem da će i ubuduće.

Na kraju dopustite mi da još jednom ovom vrijednom kolektivu čestitam ovu značajnu godišnjicu i zaželim nove uspjehe u narednom razdoblju.

Zadnji govornik bila je prof. dr. Jasminka Posinovec, prodekan Medicinskog fakulteta u Zagrebu, koja se obratila skupu ovim riječima:

Ispričavajući dekana koji zauzet drugim dužnostima nije mogao prisustvovati ovom skupu posebna mi je čast i ugodna dužnost da umjesto njega mogu u ime Medicinskog fakulteta u Zagrebu i u svoje osobno — pozdraviti ovaj svečani skup i pridružiti se vašem slavlju.

Malo je organizacija udruženog rada u Hrvatskoj koje se mogu pohvaliti ovako bogatom tradicijom i ovako plodnim napretkom, kako je to Institut za medicinska istraživanja Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.

Sjećam se kad smo kao mladi liječnici u podrumu bolnice na Rebru razgovarali o perspektivama tadašnjeg Instituta za higijenu rada s

pok. drom Fleischhackerom i našim poštovanim i dragim kolegom Markom — koliko je bilo entuzijastičkih planova moglo bi se kazati — u onom času gotovo nestvarnih. Pa ipak, evo što dobra volja i željezna upornost s velikom marljivošću mogu ostvariti.

Danas, od malih podrumskih prostorija nastao je vrlo cijenjeni, u svijetu poznati Institut, koji umjesto 4—5 članova koliko je onda imao, sada broji 165, a od toga 72 s fakultetskom spremom. 31 suradnik ima doktorat znanosti, 18 magisterij, a 9 ih se habilitiralo. Labor omnia vincit improbus.

Pogledamo li velik broj od 971 znanstvenog rada — bez ostalih publikacija — u ovih 30 godina, te velik raspon znanstvenih tema od interesa za naše društvo odnosno zdravstvo i znanost, sa zadovoljstvom možemo kazati da je ovaj naš institut doživio svoj puni procvat.

Medicinski fakultet u Zagrebu raduje se i želi da se suradnja među nama sve više širi za opću korist.

U ime Medicinskog fakulteta i svoje osobno čestitam njegovu rukovodstvu i svim radnim ljudima 30. obljetnicu i želim im od svega srca da nastave svoj rad s jednakim uspjehom a za dobrobit našeg društva — našeg naroda!

Nakon održanih govora prof. Šarić je obavijestio prisutne da su organi upravljanja Instituta zaključili da se stručnjacima osobito zaslužnim za organizaciju i početak rada Instituta dodijele posebna priznanja. Priznanja su uručena: prof. Tihomilu Beritiću, akademiku Zoranu Bujasu, akademiku Branku Kesiću, prof. dr. Olgi Maček, prof. dru Borisu Petzu, prof. dru Ibrahimu Ruždiću, dru Karlu Schulzu, prof. dru Boži Težaku, inž. Zdenku Topolniku i prof. dru Velimiru Vouku.

U ime nagrađenih na dodijeljenom priznanju zahvalio se prof. dr. Božo Težak, koji je izložio aktivnosti koje su prethodile osnivanju Instituta i evocirao pripreme za početak njegova rada i djelovanja.

Nakon završetka sjednice akademik Drago Ikić priredio je primanje za članove kolektiva Instituta i uzvanike.